

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Petra Příhody a soudců JUDr. Michala Mazance a Mgr. Jana Passera v právní věci žalobce T. K., zastoupeného Václavem Kotkem, advokátem se sídlem Brno, Jeřábkova 5, proti žalovanému Městskému státnímu zastupitelství v Brně, se sídlem Brno, Koblišná 22, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 21. 10. 2003, čj. 29 Ca 198/2003 - 27,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost se zamítá.
- II. Žalovanému se nepřiznává náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Kasační stížností podanou v zákonné lhůtě se žalobce (dále též „stěžovatel“) domáhá zrušení usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 21. 10. 2003, čj. 29 Ca 198/2003 – 27, kterým byla odmítnuta jeho žaloba na ochranu před nezákonným zásahem správního orgánu.

Krajský soud při svém rozhodování vyšel z toho, že žalobce se domáhal ochrany před nezákonným zásahem žalovaného Městského státního zastupitelství v rámci trestního řízení vedeného policií ČR, Správou Jihomoravského kraje, Službou kriminální policie a vyšetřování, OHK – oddělení vyšetřování, pod ČVS: KVJM – 112/22 – 2000, v němž vykonávalo dozor Městské státní zastupitelství v Brně pod sp. zn. Zt 1387/2000. Postupem policejního orgánu nebylo obhájci žalobce Václavu Kotkovi umožněno nahlédnout do vyšetřovacího spisu. Žalobce se proto domáhal vydání rozsudku, kterým by bylo vysloveno, že se

žalovanému zakazuje, aby pokračoval v porušování práva žalobce spočívajícím v neumožnění nahlédnout do trestního spisu (v návrhu rozsudečného výroku dále blíže specifikovaného) a že se žalovanému prikazuje, aby obhájci žalobce umožnil nahlédnout do (této) trestního spisu. Tento soud dospěl k závěru, že s ohledem na povahu „napadeného úkonu“ není splněna jedna z podmínek řízení, kterou je nezákonný zásah správního orgánu a že tento nedostatek je neodstranitelný. Dovedil, že ve správním soudnictví poskytují soudy ochranu jen ve věcech subjektivních práv a povinností veřejnoprávního charakteru a rozhodují i v dalších věcech veřejného práva, ale jen tehdy, jestliže soudní řád správní takovou ochranu výslovně a konkrétně zakládá. Pravomoc správního soudu k poskytování ochrany před nezákonným zásahem správního orgánu je však dána jen tam, kde podle předpisů správního práva hmotného je založena pravomoc správního orgánu rozhodovat ve věcech veřejnoprávních. V této věci tomu tak nebylo, protože „napadený úkon“ byl úkonem orgánu činného v trestním řízení a správní soud proto nemá pravomoc posuzovat a přezkoumávat zákonnost tohoto úkonu, která přísluší jen orgánům, které jsou k tomu oprávněny podle trestního řádu. Z těchto důvodů krajský soud podle ustanovení § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s. žalobu odmítl.

V kasační stížnosti proti tomuto usnesení stěžovatel především uvedl, že krajský soud své rozhodnutí odůvodnil zcela shodně jako v případě svého usnesení ze dne 31. 10. 2003, čj. 29 Ca 163/2003–39, kdy rozhodoval o žalobě na ochranu proti nezákonnému zásahu policejního orgánu a proto mu také „poradil“, aby se nápravy domáhal u státního zástupce, zde žalovaného. Dále stěžovatel dovozuje, že se domnívá, že jeho žaloba splňovala podmínku uvedenou v ustanovení § 2 s. ř. s. Je přesvědčen, že jeho zájem a právo na vedení spravedlivého trestního procesu, jehož součástí je i právo nahlédnout do vyšetřovacího spisu, je veřejným subjektivním právem (směřuje vůči státnímu orgánu). Podle ustanovení § 1 zákona č. 283/1993 Sb., o státním zastupitelství, je státní zastupitelství úřadem státu určeným k zastupování státu při ochraně veřejného zájmu. Veřejnou správu je pak možno vymezit negativně jako „tu státní činnost, kterou stát vykonává vedle zákonodárství a vedle soudnictví, t. j. tu činnost, která ve státní činnosti zbývá po odečtení činnosti zákonodárné a činnosti soudní.“ (Průcha P. Základy správního práva a veřejné správy – obecná část, MU Brno 1994). Z toho tedy (dle stěžovatele) vyplývá, že státní zastupitelství je správním orgánem ve smyslu § 4 s. ř. s. a je činné v oblasti veřejné správy. I v případě, že by soud dospěl k závěru, že žalovaný není správním orgánem a proti jeho zásahům není možné se domáhat ochrany u nezávislého soudu dle základních ustanovení s. ř. s., je třeba vzít do úvahy ustanovení § 2 s. ř. s., konkrétně, že „rozhodují v dalších věcech, v nichž tak stanoví tento zákon.“ A tento zákon v ustanovení § 83 výslovně připouští žalobu proti zásahu „ozbrojených sil, veřejného ozbrojeného sboru, ozbrojeného bezpečnostního sboru, který není správním orgánem“. Stěžovatel se domnívá, že v tomto případě by bylo zcela na místě přiznat státnímu zastupitelství povahu „jiného obdobného

orgánu“ ve smyslu uvedeného zákonného ustanovení, neboť jeho postavení, působnost, vnitřní vztahy, organizace a správa je obdobná jako u Policie ČR.

Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti se plně ztotožnil se závěry uvedenými v napadeném usnesení Krajského soudu v Brně a poukázal na své písemné vyjádření k žalobě. Navrhl proto, aby kasační stížnost byla jako nedůvodná zamítnuta.

Nejvyšší správní soud posoudil důvodnost kasační stížnosti v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a neshledal ji důvodnou. Soud vycházel z následujících skutečností, úvah a závěrů.

Jak bylo zjištěno ze spisu sp. zn. 2 Aps 2/2004, tento soud rozsudkem ze dne 28. 4. 2005, čj. 2 Aps 2/2004 – zamítl kasační stížnost žalobců T. K. a H. K. proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 31. 10. 2003, čj. 29 Ca 163/2003 – 39. V této věci se žalobci žalobou proti Ministerstvu vnitra domáhali rovněž ochrany před nezákonným zásahem správního orgánu, když žalovaný, resp. policejní rada npor. Mgr. K. K. v rámci stejného trestního řízení neumožnila obhájci žalobců Václavu Kotkovi nahlédnout do téhož vyšetřovacího spisu. Tímto usnesením byla rovněž žaloba odmítnuta.

Jak bylo uvedeno v tomto rozsudku (a jak ostatně dovodil v napadeném usnesení i krajský soud) ustanovení § 82 s. ř. s., jež stanoví podmínky žalobní legitimace k řízení o ochraně před nezákonným zásahem správního orgánu, nelze vykládat bez souvislosti s ustanovením § 4 odst. 1 a to zejména pokud jde o výklad pojmu „správní orgán“. Pravomoc správních soudů je totiž určena i okruhem orgánů, jejichž aktivity soudnímu přezkoumávání podléhají (orgány moci výkonné, orgány územního samosprávného celku, fyzické nebo právnické osoby nebo jiné orgány, pokud jim bylo svěřeno rozhodování o právech a povinnostech fyzických a právnických osob v oblasti veřejné správy). Vymezení správního orgánu v ustanovení § 4 odst. 1 písm. a) s. ř. s. (orgán moci výkonné, orgán územního samosprávného celku, jakož i fyzická nebo právnická osoba nebo jiný orgán, pokud jim bylo svěřeno rozhodování o právech a povinnostech fyzických a právnických osob v oblasti veřejné správy), jež je vázáno na oblast veřejné správy, proto musí být vykládáno z hlediska celé pravomoci ve správním soudnictví, tedy i pokud jde o ochranu před nezákonným zásahem správního orgánu. Soudní kontrola, tedy i zákonnosti zásahu správního orgánu ve smyslu ustanovení § 82 a násl. s. ř. s., se pohybuje jen v hranicích veřejné správy a proto napadnutelnými jsou pouze takové zásahy orgánů, které patří do působnosti ve veřejné správě. Veřejná správa je pak v pozitivním vymezení definována v práci Hendrych D. a kol. Správní právo. Obecná část 5., rozšířené vydání. Praha: C. H. Beck, 2003, jako „činnost, při jejímž výkonu jsou správní úřady (orgány) vázány ve své činnosti nejen právními předpisy, ale též rozhodnutími vyšších úřadů (orgánů). I když to neplatí

např. pro samosprávnou činnost, platí takové vymezení nesporně pro největší část veřejné správy, totiž státní správu“. Soud se proto ztotožnil s názorem Krajského soudu v Brně, vysloveným v odůvodnění napadeného usnesení, že tento soud jako soud správní neměl pravomoc přezkoumávat „úkony“ orgánu činného trestním řízením při vyšetřování, tedy i odeprání práva nahlížet do trestního spisu.

Nejvyšší správní soud neshledal důvodu se od tohoto právního názoru odchýlit ani v této (t. j. nyní rozhodované) právní věci. Nepřípustnost přezkoumávání „úkonů“ v trestním řízení v rámci žaloby o ochranu před nezákonným zásahem se týká nejen vyšetřování, ale i úkonů státního zastupitelství. Pro úplnost je nutno uvést, že již ze samotného zákona č. 283/1993 Sb. (srovnej též trestní řád) je zcela zřejmé, že „postavení, působnost, vnitřní vztahy, organizace a správa“ u státního zastupitelství není obdobná jako u Policie ČR a že tedy se nemůže jednat o „jiný obdobný sbor“ ve smyslu ustanovení § 83 s. ř. s.

Ze všech těchto důvodů nebyla kasační stížnost shledána důvodnou a proto byla zamítnuta. Stěžovateli, který neměl v řízení o kasační stížnosti úspěch, nepřísluší právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému pak, jak vyplývá z obsahu spisu, náklady v tomto řízení nad rámec běžných výdajů nevznikly. Proto soud rozhodl, že žalovanému se náhrada nákladů řízení nepřiznává.

Poučení: Proti tomuto rozsudku nejsou opravné prostředky přípustné.

V Brně 18. května 2005

JUDr. Petr Příhoda
předseda senátu